

Getinge Grus & Transport AB i full gång med hjullastaren. Bild: Privat

2/8

Grusföretag i Getinge grävde i backsvälornas hem

HalmstadDe starkt hotade backsvälorna hade byggt bo i en stor jordhög i Getinge. De flög ut och in i sina hålor och häckade i högen. Då började ägarna till högen gräva i den.
– De satte igång och bara manglade ner, säger grannen Modesty Sofronenkoff.

[Tobias Stjernkvist](#)

Getinge Halmstad 16:00 - 7 jul, 2022

Redan 2016 upptäckte Modesty Sofronenkoff och hennes granne backsvälor i en jordhög på tomten som de bor granne med. Tomten och jordhögen ägs av Getinge Grus & Transport AB som förvarar och sorterar matjord där. De bygger upp stora högar med jord som ska användas senare. För backsvälorna, som lider av bostadsbrist, är detta inbjudande.

– Getinge Grus struntade i svalorna 2016 och massakrerade dem, säger Sofronenkoff.

Den här sommaren började lugnt och företaget verkade till synes lämna svalorna i fred detta året. I jordhögen bor uppskattningsvis 60-70 par backsvälor, menar Sofronenkoff.

"Trots det köttar man in en hjullastare"

– Jag trodde att backsvalorna skulle klara sig detta året. Jag var så lycklig, backsvalorna var räddade, underbart. Trodde jag. Sen satte de igång och bara manglade ner, säger Sofronenkoff.

Sofronenkoff berättar att hon upptäckte företagets framfart tidigare detta året jämfört med andra år och försökte stoppa det.

– Både jag och min granne kontaktade företaget och sa att "nu är det backsvalor här och de är rödlistade". De är fullständigt medvetna om att det finns häckande backsvalor här. Trots det köttar man in en hjullastare i jordhögen, fortsätter hon.

Lars-Åke Flodin, biolog på Länsstyrelsen Halland, berättar att det är olagligt att störa och förstöra för häckande backsvalor. Valfri annan tid på året är det bara bra att gräva. För då skapas en ny brink vilket backsvalorna gillar, säger han.

– Det är olagligt och mycket olämpligt. Man måste vänta till backsvalorna har flyttat söderut. Häckningen börjar i maj och fortsätter till augusti. Vanligtvis hinner backsvalorna med två kullar under denna tiden, säger han.

"De kvävs ju för fan!"

– Jag och grannen for ut och fotade och vi kontaktade länsstyrelsen, ornitologer, kommunen och alla organisationer jag kunde komma på. Dagen efter såg jag sprickbildning i jordhögen och då la vi in en annan växel och fick länsstyrelsen och Halmstads kommunekolog att kontakta Getinge Grus. De måste upphöra med sin verksamhet omedelbart, berättar Sofronenkoff.

ANNONS

Frida Roos Lundström, miljöinspektör i Halmstads kommun, bekräftar att hon har varit i kontakt med företaget.

– Vi har meddelat företaget att de inte får sortera någon matjord under tiden backsvalorna häckar. De får inte röra den stora högen. Mindre högar med matjord som redan är sorterad får fraktas därifrån, säger hon.

Roos Lundström berättar att företaget nu ska ha semesterstängt och att kommunen tillsammans med Länsstyrelsen kommer göra en uppföljning när de börjar jobba igen.

Kan rasa inifrån

Enligt Modesty Sofronenkoff har företaget sagt till henne att svalorna inte störs av att de gräver i högen. Ornitologen Anders Wirdheim är av en annan uppfattning.

– Har man lagt upp en stor hög så är det stor risk för ras även om man tar i ändan som backsvalorna inte har byggt sitt bo i. Det kan se ut som om hålen finns där precis som förut, men man vet inte vad som händer inne i högen. Det kan mycket väl vara så att det rasar ihop, berättar han.

I högen i Getinge har man grävt precis intill hålorna och även under dem. Detta har underminerat högen och orsakat ras.

– De har varit med om detta tidigare och då tycker jag att man kan tänka ett steg längre. Låta den här högen vara tills häckningen är färdig. Kanske lägga upp jord på ett annat sätt. Helt enkelt undvika att bygga en brant vägg som backsvalorna gillar, fortsätter Anders Wirdheim.

"Du får ta reda på fakta!"

Ulf Andersson, ägare och VD på Getinge Grus & Transport AB, är fåordig när Hallandsposten når honom och tycker att vi ska ställa frågorna till Modesty Sofronenkoff i stället för honom. Anledningen till detta är oklar. Han återupprepar följande fras flertalet gånger.

ANNONS

– Du får ta reda på fakta!

Andersson hävdar att de inte har grävt där svalorna har sina bon. Han förnekar att de ens har grävt i närheten av hålorna. Detta syns dock tydligt på bilderna.

Det syns att ni har grävt precis bredvid och även in under backsvalornas hålor. En del av högen har rasat ner.

– Det har vi inte alls gjort. Vi har inte gjort något olagligt, jag har blivit friad av alla myndigheter, säger han.

Länsstyrelsen säger att det är olagligt och kommunen har förbjudit er att fortsätta. Hur ställer du dig till detta?

– Du får ta reda på fakta! Jag tänker inte uttala mig i det här ärendet, avslutar Andersson.

De har väldigt ont om boplatser

Backsvalorna är starkt hotade och Anders Wirdheim berättar att de är en av de arter som det går absolut sämst för i Sverige.

– Detta kan ha flera orsaker. Det kan ske torkkatastrofer där de flyttar på vintern. Det påverkar dem väldigt negativt. Vad vi däremot vet är att de har väldigt svårt att hitta boplatser i våra trakter idag, säger han.

Naturligt så häckar backsvalor i åbrinkar vid åar, floder och även mindre bäckar. Där vattnet har gröpt ur en mindre sandbrink i en sväng i en å till exempel.

– Men under 100 år hade de jättefina förhållande när vi tog en massa grus från grustag runt om i landet. Där kunde de bygga i branterna. Idag tar vi inte grus på det viset. De flesta grustäkter som har lagts ner har också återställts. Det finns krav på att man ska slänta av branterna så att folk inte går och trillar ner. Det har varit väldigt negativt för backsvalorna. De har väldigt ont om boplatser, berättar Wirdheim.

[Tobias Stjernkvist](#)